

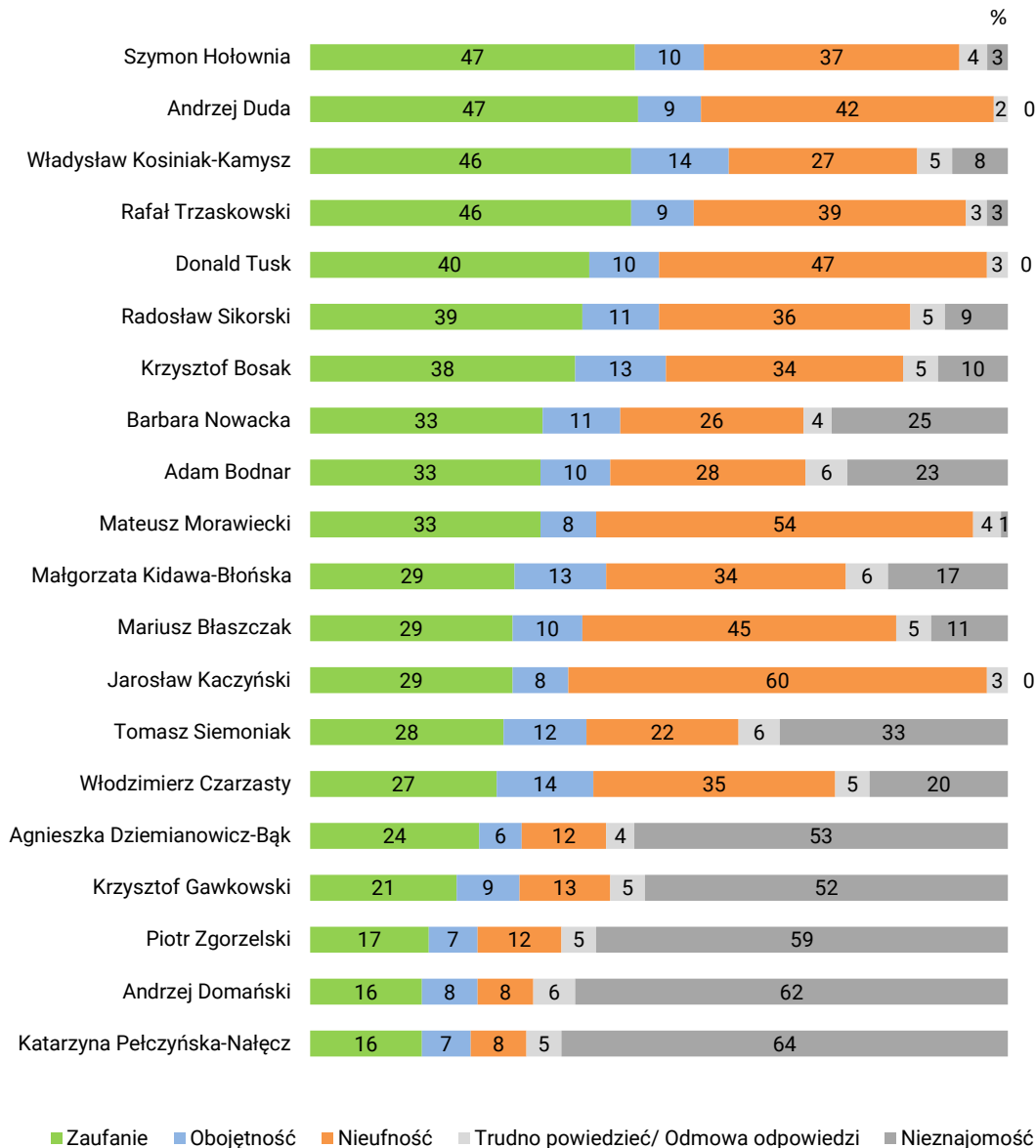
Zaufanie do polityków we wrześniu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Zaufanie do polityków we wrześniu

Uwaga, odsetki mogą nie sumować się do 100 ze względu na zaokrąglenia

Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (413) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 12 do 22 września 2024 roku na próbie liczącej 941 osób (w tym: 64,2% metodą CAPI, 23,0% – CATI i 12,9% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

W naszych badaniach na liście ocenianych osobistości życia publicznego i politycznego zawsze znajdują się: prezydent RP, aktualni marszałkowie Sejmu i Senatu, premier oraz szefowie głównych ugrupowań politycznych. Pozostała część listy podlega zmianom. Badanie, którego wyniki prezentujemy, przeprowadziliśmy na reprezentatywnej imiennej próbie losowej pełnoletnich mieszkańców kraju. Realizowane było ono w ramach procedury mixed-mode¹.

Ankietowani oceniali poszczególnych przedstawicieli sceny politycznej, posługując się 11-punktową skalą, której skrajne punkty określone są z jednej strony jako głęboka nieufność (-5), z drugiej zaś – jako bardzo duże zaufanie (+5).

Otrzymane wyniki prezentujemy w dwóch ujęciach. W pierwszym analizujemy rozmiary społecznego zaufania i nieufności w stosunku do poszczególnych osobistości życia publicznego i politycznego w skali ogółu społeczeństwa. Wskazania punktów od -5 do -1 określane są zbiorczo jako deklaracje nieufności, 0 – jako obojętność, zaś wskazania od +1 do +5 – jako deklaracje zaufania. W tym ujęciu obok zagregowanych ocen zaufania, nieufności i obojętności prezentowane są także informacje o odsetkach badanych nierozpoznających poszczególnych osób oraz niemających opinii na ich temat.

W drugim ujęciu prezentujemy średnie ocen wystawianych poszczególnym osobom jedynie przez tych z badanych, którzy je identyfikują i potrafią ocenić.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (413) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 12 do 22 września 2024 roku na próbie liczącej 941 osób (w tym: 64,2% metodą CAPI, 23,0% – CATI i 12,9% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

ZAUFANIE I NIEUFNOŚĆ

Wrzesień nie przyniósł większych zmian w społecznym odbiorze głównych przedstawicieli naszej sceny politycznej. Pierwsze miejsce na liście najczęściej obdarzanych zaufaniem polityków zajmują obecnie *ex aequo* marszałek Sejmu Szymon Hołownia oraz prezydent Andrzej Duda, którym ufa niespełna połowa Polaków (po 47% deklaracji). Notowania obu polityków nie zmieniły się znacząco od poprzedniego pomiaru. W ocenach Szymona Hołowni, przy identycznym jak miesiąc wcześniej poziomie zaufania, rejestrujemy minimalny, utrzymany w granicach błędu pomiaru, wzrost odsetka badanych, którzy mu nie ufają (o 2 punkty procentowe). W przypadku prezydenta Andrzeja Dudy obserwujemy zaś jednopunktowy wzrost zaufania i taki sam wzrost nieufności. Biorąc pod uwagę nie tylko poziom zaufania, ale i negatywne noty uzyskiwane przez obu liderów rankingu społecznego zaufania, w sumie trochę lepsze notowania ma Szymon Hołownia. Nieufność w stosunku do niego deklaruje obecnie 37% ankietowanych, zaś prezydentowi Andrzejowi Dudzie nie ufa 42% respondentów.

Kolejne dwa miejsca we wrześniowym rankingu zaufania z nieznaczną tylko stratą do liderów zajmują: wicepremier, szef MON Władysław Kosiniak-Kamysz oraz prezydent stolicy, wiceprzewodniczący PO Rafał Trzaskowski. Obaj uzyskali po 46% deklaracji zaufania, w obu przypadkach o 2 punkty procentowe więcej niż w sierpniu. W ocenach tych polityków przeważają pozytywne noty, choć brak zaufania tradycyjnie już w większym stopniu dotyczy Rafała Trzaskowskiego niż Władysława Kosiniaka-Kamysza. Lider PSL od wielu lat zalicza się do polityków relatywnie rzadziej niż inni partyjni liderzy budzących wśród badanych negatywne emocje. Obecnie brak zaufania wobec niego deklaruje nieco ponad jedna czwarta pytanym (27%, tyle samo co w sierpniu). Natomiast Rafałowi Trzaskowskiemu nie ufa prawie dwie piąte ankietowanych, a więc stosunkowo niewiele mniej niż ma do niego zaufanie (39% deklaracji nieufności wobec 46% – zaufania).

Pierwszą piątkę polityków cieszących się największym zaufaniem społecznym zamyka premier Donald Tusk. Także notowania szefa rządu we wrześniu pozostały stabilne i zbliżone do wcześniej rejestrowanych. Premierowi ufa obecnie 40% ankietowanych (o 1 punkt procentowy więcej niż w sierpniu i prawie tyle samo co w lipcu br. – 41%). Natomiast brak zaufania do Donalda Tuska deklaruje obecnie 47% respondentów, a więc minimalnie mniej niż w sierpniu (spadek o 1 punkt) i tyle samo co w lipcu.

Prawie tyle samo deklaracji zaufania co premier uzyskał we wrześniu szef MSZ Radosław Sikorski, któremu – po sierpniowym spadku – znowu przybyło sympatyków. Obecnie Radosławowi Sikorskiemu ufa 39% ankietowanych, o 5 punktów procentowych więcej niż w sierpniu. Nadal jednak utrzymuje się dość wysoki odsetek badanych, wśród których polityk ten budzi nieufność (36% deklaracji nieufności, tyle samo co w sierpniu).

Na zbliżonym poziomie – nieco poniżej dwóch piątych wskazań – kształtuje się zaufanie do Krzysztofa Bosaka – jednego z liderów Konfederacji WiN. Jego aktualne notowania są minimalnie słabsze niż miesiąc wcześniej. Zaufaniem obdarza go obecnie 38% respondentów, a więc nieznacznie

mniej niż w sierpniu (spadek o 1 punkt procentowy), jednocześnie nieco więcej wyraża w stosunku do tego polityka nieufność (34%, wzrost o 3 punkty).

Zaufanie do pozostałych uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej nie przekracza jednej trzeciej wskazań.

Co trzeci badany obdarza zaufaniem wciąż niezbyt powszechnie rozpoznawaną, ale raczej pozytywnie odbieraną przez identyfikujące ją osoby minister edukacji Barbarę Nowacką – ufa jej 33% ankietowanych (wzrost o 2 punkty), zaś nie ufa – 26% (tyle samo co w sierpniu).

Również co trzeci pytany ma zaufanie do ministra sprawiedliwości, prokuratora generalnego Adama Bodnara (33%, spadek o 1 punkt procentowy). Nie ufa mu jednak nieco więcej osób niż w sierpniu (28% ankietowanych, wzrost o 3 punkty procentowe). Choć w ocenach szefa resortu sprawiedliwości nadal przeważają pozytywne noty – wciąż ma on więcej zwolenników niż przeciwników, przewaga tych ostatnich jest już jednak raczej niewielka. Dla relatywnie sporej części badanych nadal pozostaje on jednak politykiem nieznanym (23%).

Na tym samym poziomie utrzymuje się zaufanie do niezmiennie bardzo krytycznie odbieranego, budzącego nieufność większości Polaków byłego premiera Mateusza Morawieckiego – 33% deklaracji zaufania wobec 54% deklaracji nieufności (wzrost o 1 punkt).

Na kolejnych pozycjach rankingu z trochę mniejszym zaufaniem (po 29% deklaracji) znaleźli się: marszałek Senatu Małgorzata Kidawa-Błońska oraz dwaj przedstawiciele byłej partii rządzącej, a obecnie opozycji, uwzględnieni we wrześniowym badaniu – były minister obrony Mariusz Błaszczak oraz prezes PiS Jarosław Kaczyński.

Z tej trójki polityków zdecydowanie najlepiej odbierana jest marszałek Senatu Małgorzata Kidawa-Błońska, niemniej jednak i w jej ocenach przeważają noty negatywne. Nieufność wobec niej deklaruje 34% ankietowanych. Notowania marszałek izby wyższej nie zmieniły się znacząco od sierpnia (dwupunktowy wzrost zaufania i jednopunktowy wzrost nieufności).

Zdecydowanie gorzej wypada bilans ocen cieszących się takim samym zaufaniem polityków PiS, w tym przede wszystkim Jarosława Kaczyńskiego, tym bardziej, że ostatnie tygodnie dzielące nasze kolejne badania nie były dla nich korzystne. Co prawda w porównaniu z sierpniem we wrześniu nie ubyło znacząco badanych darzących zaufaniem Jarosława Kaczyńskiego oraz Mariusza Błaszczaka (jednopunktowe spadki deklaracji zaufania), jednak dość wyraźnie wzrosła liczba osób, dla których politycy ci nie są wiarygodni (wzrost nieufności o 5 punktów w przypadku Jarosława Kaczyńskiego i o 4 punkty – Mariusza Błaszczaka). Obecnie brak zaufania do lidera PiS deklaruje aż 60% respondentów, to ponad dwukrotnie więcej niż wyraża doń zaufanie (29%). Rzadziej niż prezes PiS z brakiem zaufania ze strony badanych spotyka się Mariusz Błaszczak, niemniej jednak także w jego ocenach nieufność pozostaje nastawieniem dominującym (45% deklaracji nieufności wobec 29% – zaufania).

Niewiele niższym zaufaniem cieszy się wciąż stosunkowo mało znany badanym minister spraw wewnętrznych i administracji, koordynator służb specjalnych Tomasz Siemoniak. W ciągu ostatnich tygodni zarówno rozpoznawalność, jak i notowania Tomasza Siemoniaka nie zmieniły się znacząco. Ufa mu 28% ankietowanych, o 2 punkty procentowe więcej niż w sierpniu, zaś nieco ponad jedna piąta deklaruje wobec niego brak zaufania (22%, tyle samo co miesiąc wcześniej).

Minimalnie słabsze niż ostatnio są aktualne notowania zajmującego kolejne miejsce na naszej liście współprzewodniczącego nowej Lewicy Włodzimierza Czarzastego. Obecnie ma do niego zaufanie 27% badanych, nieznacznie mniej niż w sierpniu (spadek o 1 punkt procentowy), jednak nieco więcej niż miesiąc wcześniej wyraża w stosunku do lidera Lewicy nieufność (35%, wzrost o 3 punkty).

Mniejszym zaufaniem w skali ogółu cieszą się już tylko politycy mało i bardzo mało znani szerokiej publiczności, a co za tym idzie oceniani przez dość nielicznych badanych. Do tego grona zalicza się m.in. ministra rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszka Dziemianowicz-Bąk. Jej nazwisko nic nie mówi ponad połowie pytanych (53% deklaracji nieznanomości). Jednak wśród identyfikujących ją osób ministra rodziny, pracy i polityki społecznej ma niezmiennie bardzo dobre notowania. Zaufaniem obdarza ją 24% ankietowanych (wzrost o 1 punkt procentowy), a dwukrotnie mniej osób ma do niej negatywne nastawienie (12% deklaracji nieufności, tyle samo co w sierpniu).

Podobnie, wyraźnie pozytywnie odbierany jest nieidentyfikowany przez ponad połowę ankietowanych minister cyfryzacji Krzysztof Gawkowski (52%). Ufa mu 21% ogółu pytanych, a tylko co ósmy respondent wyraża w stosunku do niego nieufność (13%, spadek o 2 punkty procentowe).

Końcowe miejsca w rankingu z zaufaniem około jednej szóstej ogółu badanych zajmują najslabiej rozpoznawani spośród uwzględnionych w sondażu polityków: wicemarszałek Sejmu z ramienia Trzeciej Drogi Piotr Zgorzelski, minister finansów Andrzej Domański oraz minister funduszy i polityki regionalnej Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz.

Zaufanie do Piotra Zgorzelskiego deklaruje 17% ankietowanych, o 2 punkty procentowe mniej niż w sierpniu, nie ufa mu zaś 12% respondentów. Po 16% deklaracji zaufania uzyskali pierwszy raz uwzględnieni w naszym wrześniowym badaniu szefowa resortu funduszy polityki i regionalnej Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz oraz minister finansów Andrzej Domański. W ocenach obojga wyraźnie przeważają pozytywne noty – każdemu z tych polityków nie ufa zaledwie 8% ankietowanych, a więc dwukrotnie mniej niż obdarza ich zaufaniem. Dla ponad trzech piątych zarówno Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz, jak i Andrzej Domański są jednak osobami całkowicie anonimowymi (odpowiednio: 64% i 62% deklaracji nieznanomości).

TABELA 1

Politycy	Odsetki badanych deklarujących					
	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	IX 2024	Różnica od VIII 2024	IX 2024	Różnica od VIII 2024		
Szymon Hołownia	47	0	37	2	10	3
Andrzej Duda	47	1	42	1	9	0
Władysław Kosiniak-Kamysz	46	2	27	0	14	8
Rafał Trzaskowski	46	2	39	1	9	3
Donald Tusk	40	1	47	-1	10	0
Radosław Sikorski	39	5	36	0	11	9
Krzysztof Bosak	38	-1	34	3	13	10
Barbara Nowacka	33	2	26	0	11	25
Adam Bodnar	33	-1	28	3	10	23
Mateusz Morawiecki	33	0	54	1	8	1
Małgorzata Kidawa-Błońska	29	2	34	1	13	17
Mariusz Błaszczak	29	-1	45	4	10	11
Jarosław Kaczyński	29	-1	60	5	8	0
Tomasz Siemoniak	28	2	22	0	12	33
Włodzimierz Czarzasty	27	-1	35	3	14	20
Agnieszka Dziemianowicz-Bąk	24	1	12	0	6	53
Krzysztof Gawkowski	21	0	13	-2	9	52
Piotr Zgorzelski	17	-2	12	0	7	59
Andrzej Domański	16	-	8	-	8	62
Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz	16	-	8	-	7	64

Pytanie brzmiało: Ludzie aktywni publicznie – swoim zachowaniem, tym, co mówią, do czego dążą – budzą mniejsze lub większe zaufanie. W jakim stopniu każda z przedstawionych dalej osób budzi Pana(i) zaufanie? Odpowiadając, proszę posłużyć się skalą, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi w Panu(i) głęboką nieufność, 0 – że jest ona Panu(i) obojętna, a +5 oznacza, że ma Pan(i) do tej osoby pełne zaufanie. Jeżeli kogoś Pan(i) nie zna, proszę mi o tym powiedzieć/zaznaczyć tę odpowiedź

Odsetki badanych wyrażających zaufanie – wskazania punktów od +1 do +5, nieufność – wskazania punktów od -1 do -5, obojętność – 0. W zestawieniu pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

Spośród przedstawicieli sceny politycznej uwzględnionych we wrześniowym badaniu zdecydowanie największą nieufność budzi lider głównej formacji dzisiejszej opozycji – prezes PiS Jarosław Kaczyński (60%). Drugie miejsce w tym negatywnym rankingu zajmuje były premier Mateusz Morawiecki (54%). Obu tym politykom nie ufa większość Polaków. Na kolejnych pozycjach rankingu nieufności lokują się: premier Donald Tusk (47%), szef klubu parlamentarnego PiS Mariusz Błaszczak (45%) oraz prezydent Andrzej Duda (42%).

Wrześniowy sondaż, realizowany w okresie katastrofalnej w skutkach dla wielu miejscowości w południowo-zachodniej Polsce powodzi i wciąż utrzymującego się zagrożenia powodziowego na kolejnych obszarach kraju, nie przyniósł większych zmian w społecznym odbiorze polityków, w tym przedstawicieli najwyższych władz. W przypadku zdecydowanej większości uwzględnionych w badaniu polityków obserwujemy jedynie nieznaczne, utrzymane w granicach błędu pomiaru różnice w deklaracjach zaufania i nieufności. Jedynym politykiem, w przypadku którego można mówić o znaczącej poprawie notowań, jest szef MSZ Radosław Sikorski (wzrost zaufania o 5 punktów procentowych). Nawet ta zmiana wydaje się mieć jednak charakter swego rodzaju korekty notowań po obserwowanym w sierpniu pogorszeniu ocen tego polityka.

Gorsze od sierpniowych są natomiast aktualne notowania przedstawicieli głównej formacji opozycji – prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego oraz szefa klubu parlamentarnego tej partii Mariusza Błaszczaka. Pogorszenie ocen tych polityków wyraża się jednak nie tyle spadkiem zaufania (po 1 punkcie procentowym, różnica w granicach błędu pomiaru), co wzrostem nieufności wobec nich (odpowiednio: o 5 punktów procentowych w przypadku Jarosława Kaczyńskiego i o 4 punkty w przypadku Mariusza Błaszczaka). Minimalnie słabsze od rejestrowanych w sierpniu okazały się ponadto oceny Krzysztofa Bosaka, Adama Bodnara oraz Włodzimierza Czarzastego (spadki zaufania po 1 punkcie procentowym i wzrost nieufności po 3 punkty).

ŚREDNIE OCEN NA SKALI ZAUFANIA-NIEUFNOŚCI

Omawiane wyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania oraz nieufności i odnosiły się do ogółu badanych. W poniższym ujęciu prezentujemy średnie ocen, które są syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień wobec poszczególnych polityków przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia ich znajomości.

Średnie wszystkich ujętych w badaniu polityków, obliczone na podstawie wskazań respondentów na jedenastopunktowej skali zaufania (od -5 do +5), mieszczą się w przedziale od -1,61 do zaledwie +0,57, co generalnie wskazuje na utrzymywanie się dość niskiego poziomu zaufania do naszej klasy politycznej, a przede wszystkim na brak polityków cieszących się aprobatą większości społeczeństwa. Wśród relatywnie najlepiej ocenianych, a nawet szerzej – mających dodatni bilans ocen zaufania i nieufności przedstawicieli naszej sceny politycznej, znaleźli się przede wszystkim politycy mało i bardzo mało znani szerokiej publiczności, oceniani przez nielicznych badanych, a pełniący dziś ważne funkcje w państwie.

Najwyższą średnią ocen uzyskał po raz pierwszy uwzględniony w naszym wrześnieowym badaniu minister finansów Andrzej Domański (0,57 punktu), osoba zajmująca się dotąd bardziej działalnością ekspercką niż związana z wąsko rozumianą polityką partyjną, niepełniącą wcześniej eksponowanych funkcji publicznych czy państwowych i co się z tym wiąże – bardzo mało znana. Drugie miejsce na liście najlepiej odbieranych polityków zajęła częściej rozpoznawana, niemniej nieidentyfikowana przez ponad połowę ankietowanych szefowa resortu rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszka Dziemianowicz-Bąk (średnia ocen 0,45 punktu). Na trzeciej pozycji rankingu średnich znalazła się również nierozpoznawana przez zdecydowaną większość ankietowanych minister funduszy i polityki regionalnej Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz (0,35). Dodatkowo średnie ocen, świadczące o niewielkiej przewadze pozytywnych opinii, mają jeszcze: wicemarszałek Sejmu z PSL Piotr Zgorzelski (0,30), jako jedyny spośród powszechnie znanych i zarazem popularnych polityków – szef PSL Władysław Kosiniak-Kamysz (0,25), a także, również zaliczający się do mało znanych przedstawicieli sceny politycznej, wicepremier i szef resortu cyfryzacji Krzysztof Gawkowski (0,20). Dodatnią średnią ocen, bardzo już jednak bliską wartości środka skali, a więc wskazującą na niemal całkowite równoważenie się siły zaufania i nieufności, mają jeszcze szef MSWiA Tomasz Siemoniak (0,06) oraz minister sprawiedliwości Adam Bodnar (0,03).

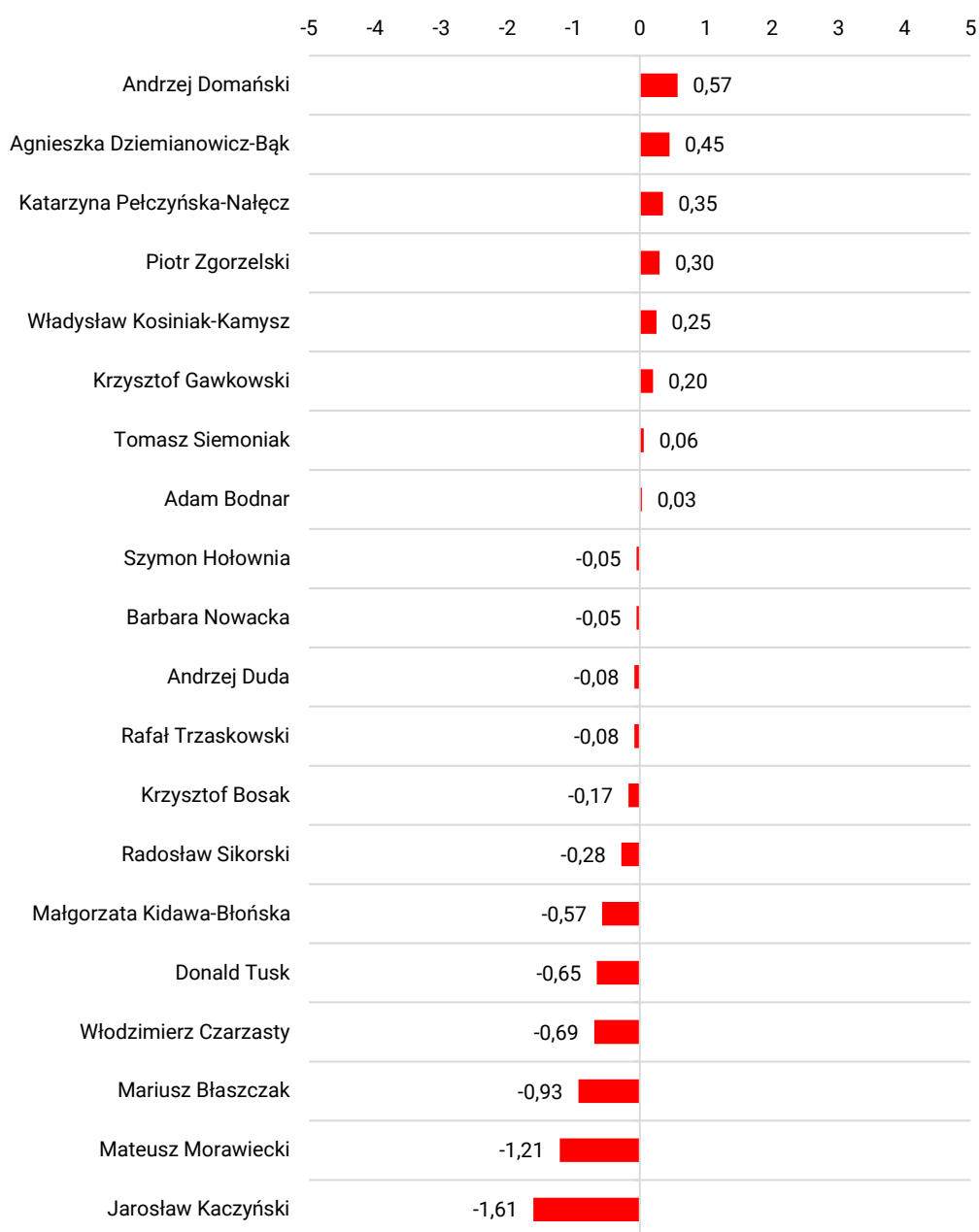
W przypadku pozostałych uwzględnionych w badaniu polityków można mówić o ich mniej lub bardziej negatywnym społecznym odbiorze.

Spośród badanych przedstawicieli sceny politycznej najgorzej odbierany jest prezes PiS Jarosław Kaczyński (-1,61). Bardzo niską średnią ocen (poniżej wartości -1), świadczącą o zdecydowanej przewadze negatywnych nastawień, ma także były premier Mateusz Morawiecki (-1,21). Nieco lepiej, niemniej jednak również zdecydowanie *in minus*, wypada bilans ocen Mariusza Błaszczaka (-0,93), a także Włodzimierza Czarzastego (-0,69), premiera Donalda Tuska (-0,65) oraz Małgorzaty Kidawo-Błońskiej (-0,57). Jako umiarkowanie negatywny (średnie powyżej -0,50 punktu) określić można natomiast społeczny odbiór szefa MSZ Radosława Sikorskiego (-0,28) oraz Krzysztofa Bosaka (-0,17).

Ujemny bilans ocen, choć wskazujący na niemal dokładne równoważenie się pozytywnych i negatywnych ocen, uzyskali politycy należący do najbardziej popularnych – prezydent Andrzej Duda, prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski (w obu przypadkach średnia wyniosła $-0,08$) oraz Szymon Hołownia (średnia ocen $-0,05$). Taką samą średnią ocen jak marszałek Sejmu uzyskała również Barbara Nowacka ($-0,05$).

CBOS

RYS. 1. Zaufanie do polityków we wrześniu 2024 – średnie na skali od -5 (głęboka nieufność) do $+5$ (pełne zaufanie)

Porównanie wrześnieowych i rejestrowanych w sierpniu średnich ocen wskazuje, że tygodnie dzielące oba pomiary nie przyniosły istotnych zmian w społecznym odbiorze uwzględnionych w nich polityków. Żaden z poddanych ocenie przedstawicieli sceny politycznej ani znacząco nie zyskał, ani też nie stracił w opinii ankietowanych. Niewielkie w skali zmiany, jakie odnotowaliśmy na poziomie zagregowanych deklaracji zaufania i nieufności, zresztą w przypadku tylko nielicznych postaci życia politycznego, miały zbyt słabe natężenie, by w stopniu istotnym statystycznie zaważyć na ich dotychczasowym bilansie ocen. Wszystkie różnice średnich ocen okazały się nieistotne statystycznie.

TABELA 4

Politycy (kolejność według kierunku i wielkości zmiany)	Zmiany średnich zaufania na skali od -5 do +5		
	VIII 2024	IX 2024	Różnica*
Tomasz Siemoniak	-0,03	0,06	0,09
Krzysztof Gawkowski	0,12	0,20	0,08
Barbara Nowacka	-0,10	-0,05	0,05
Władysław Kosiniak-Kamysz	0,21	0,25	0,04
Agnieszka Dziemianowicz-Bąk	0,47	0,45	-0,02
Piotr Zgorzelski	0,32	0,30	-0,02
Donald Tusk	-0,63	-0,65	-0,02
Małgorzata Kidawa-Błońska	-0,51	-0,57	-0,06
Radosław Sikorski	-0,21	-0,28	-0,07
Andrzej Duda	0,00	-0,08	-0,08
Szymon Hołownia	0,07	-0,05	-0,12
Mateusz Morawiecki	-1,09	-1,21	-0,12
Rafał Trzaskowski	0,06	-0,08	-0,14
Adam Bodnar	0,18	0,03	-0,15
Jarosław Kaczyński	-1,45	-1,61	-0,16
Włodzimierz Czarzasty	-0,52	-0,69	-0,17
Mariusz Błaszczak	-0,73	-0,93	-0,20
Krzysztof Bosak	0,06	-0,17	-0,23

* Wszystkie różnice średnich ocen są nieistotne statystycznie na poziomie 0,05

We wrześniu, podobnie jak miesiąc wcześniej, żaden z przedstawicieli naszej sceny politycznej nie zdobył zaufania większości Polaków. Relatywnie najwięcej deklaracji zaufania (niespełna połowę) uzyskali *ex aequo* marszałek Sejmu Szymon Hołownia oraz prezydent Andrzej Duda. Na kolejnych dwóch miejscach niemal z takim samym wynikiem jak liderzy znaleźli się szef PSL, wicepremier i minister obrony Władysław Kosiniak-Kamysz i prezydent stolicy, wiceprzewodniczący PO Rafał Trzaskowski.

Natomiast większość Polaków nie ufa politykom dzisiejszej opozycji – prezesowi PiS Jarosławowi Kaczyńskiemu oraz byłemu premierowi Mateuszowi Morawieckiemu. Wiele negatywnych ocen zbierają także premier Donald Tusk i szef klubu parlamentarnego PiS Mariusz Błaszczak, nie ufa im blisko połowa badanych.

Wrzesień nie przyniósł większych zmian w stosunku Polaków do klasy politycznej. Jedynym politykiem, który zyskał na zaufaniu, a właściwie odrobił straty z poprzedniego miesiąca, jest szef MSZ Radosław Sikorski. Natomiast z większą nieufnością niż w sierpniu spotykają się obecnie prezes PiS Jarosław Kaczyński oraz szef klubu parlamentarnego tej partii Mariusz Błaszczak. Minimalnie słabsze niż w sierpniu okazały się ponadto oceny Krzysztofa Bosaka, Adama Bodnara i Włodzimierza Czarzastego. Jednak wszystkie te zmiany okazały się nieistotne statystycznie.

Opracowała

Agnieszka Cybulska